

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ*

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Τὸ ἄρθρο 83 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπιτρέπει στὸν Πρόεδρο, σὲ δημόσια πανηγυρική Συνεδρία τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, νὰ πραγματοποιεῖ θέμα τῆς εἰδικότητάς του. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι «Σύγχρονοι Διεθνεῖς Μετασχηματισμοὶ καὶ ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ἀκαδημίας».

* * *

Εἶναι ἰσχυρὴ καὶ ἐπιταχυνόμενη τὴς τελευταῖες δεκαετίες ἡ «π α γ κ ο σ μ ι ο - π ο ί η σ η», ἡ μεγάλη ἐπέκταση δηλαδή τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς ἐξάρτησης τῶν λαῶν καὶ τῶν κρατῶν τους ἀπὸ διεθνεῖς διαδικασίες καὶ ὑπερεθνικὲς ἐπιρροές. Χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τῆς σύγχρονης ζωῆς εἶναι ἡ μεγάλη διεύθυνση, μὲ διάφορες μορφές καὶ ἐπιρροές, τῆς ἠλεκτρονικῆς ἐπικοινωνίας, ἡ ἰσχυρὴ ἐπέκταση μεταναστευτικῶν ρευμάτων, ἡ διάδοση τῆς χρήσης ναρκωτικῶν, ἡ αὐξανόμενη ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος, οἱ διαρροές πυρηνικῆς ἐνέργειας, ἡ ἔντονη ἔξαρση καὶ διάδοση σοβαρῶν ἀσθενειῶν καὶ ἐπιδημιῶν, ἡ ἀπειλητικὴ αὐξηση τῆς ἐγκληματικότητος. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀρνητικῶν αὐτῶν ἐξελίξεων συνδέεται μὲ λύσεις σὲ ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ προβλήματα καὶ ὑπαγορεύει στὶς περισσότερες χῶρες νέους προσανατολισμούς σὲ συνδυασμὸ μὲ ἀνασύνταξη, ἐξυγιάνση καὶ ἐνδυνάμωση τῆς δημόσιας διοίκησης καὶ τῆς διεθνοῦς συνεργασίας, μὲ ἐνίσχυση καὶ τῶν διεθνῶν ὀργάνων. Αὐτὲς οἱ ἀλλαγές ἀπαιτοῦν μεταρρυθμίσεις σὲ θεμελιώδεις θεσμούς, καθῶς καὶ σὲ κατευθύνσεις καὶ μεθόδους ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

*Συνεδρία τῆς 9 Ἰανουαρίου 1997

Πρέπει να επισημανθούν ειδικότερα τὰ ακόλουθα:

1ον, ἡ επέκταση τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ ἐν γένει τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν συνδέεται μὲ τὴ μεγάλη ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνικὴ πρόοδο τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ ὀδηγεῖ στὴ μαζικὴ αὐξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν πωλήσεων προϊόντων διαρκῶς περισσότερο π ρ ο χ ω ρ η μ ἔ ν η ς τ ε χ ν ι κ ῆ ς. Αὐτὴ εἶναι ἡ κατεύθυνση γιὰ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδος τοῦ κάθε λαοῦ.

2ον, ἡ «π α γ κ ο σ μ ι ο π ο ί η σ η» προκαλεῖ αὐξημένες ἐπιρροές καὶ ἐξαρτήσεις μεταξύ τῶν λαῶν καὶ τῶν κρατῶν τους, μὲ ἐπιπτώσεις καὶ στὰ ἔθνικά τους συμφέροντα, ἐπομένως καὶ στὴν ἰδιαίτερη θέση καὶ τοὺς προσανατολισμούς τῆς κάθε χώρας.

Τρίτον, οἱ ἀλλαγές αὐτὲς ἐπηρεάζουν καὶ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ τῶν λαῶν καὶ τὴ λειτουργία τῶν δημοσίων ὀργάνων τους. Ἀπαιτοῦν ἐξύψωση καὶ ἐμπλουτισμὸ τῆς Ἐκπαίδευσης σ' ὅλες τὶς κατευθύνσεις, ἀλλὰ καὶ ἀνάπτυξη τῶν «π ο λ ι τ ι σ μ ι κ ῶ ν» δραστηριοτήτων καὶ ἐπικοινωνιῶν μέσα σὲ κάθε λαὸ καὶ μεταξύ τῶν λαῶν. Συνδέεται ἐπομένως ἡ «παγκοσμιοποίηση» μὲ ἐπιρροές ποὺ ἐπηρεάζουν τὴ διαμόρφωση τῶν θεσμῶν καὶ τὴν ἔθνικὴ πορεία τοῦ κάθε λαοῦ. Ὅσοι λαοὶ ἀξιοποιοῦν ἐγκαιρῶς καὶ σωστὰ αὐτὲς τὶς ἀλλαγές, ὠφελοῦνται καὶ ἰσχυροποιοῦνται, παράλληλα ὅμως δυναμώνουν οἱ ἐξωτερικὲς των σχέσεις καὶ ἐξαρτήσεις. Ἄν ὅμως ἡ πορεία πρὸς τὴν «π α γ κ ο σ μ ι ο π ο ί η σ η» δὲν εἶναι ἀνατρέψιμη, ἡ ἀντιμετώπιση καὶ ἡ ἀξιοποίησή της ἀπαιτεῖ σωστὲς ἐνέργειες, κυρίως πρὸς τὶς ἀκόλουθες κατευθύνσεις:

Πρῶτον, ἡ ζωὴ καὶ κυρίως ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότητα κάθε χώρας εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ πιὸ ἐξ ω σ τ ρ ε φ ῆ ς, νὰ συνδυασθεῖ δηλαδὴ διαρκῶς περισσότερο μὲ μεγαλύτερη συμμετοχὴ σὲ διεθνεῖς συναλλαγές ἐμπορευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν, ἐπομένως καὶ μὲ τὴν επέκταση τῶν ἐπιδράσεων καὶ ἐξαρτήσεων ἀπὸ διεθνεῖς ἐξελίξεις καὶ ἐπιρροές. Οἱ στατιστικὲς ἐπιβεβαιώνουν μεγάλες αὐξήσεις τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, πολὺ μεγαλύτερες συγκριτικὰ μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ παγκοσμίου προϊόντος.

Δεύτερον, ὁ ἐξ ω σ τ ρ ε φ ῆ ς προσανατολισμὸς ἀπαιτεῖ ἐπίμονη πρόοδος, μὲ ἐφαρμογὴ διαρκῶς πιὸ προχωρημένων μεθόδων παραγωγῆς, διακίνησης καὶ προσφοράς διεθνῶς περισσότερο ἀνταγωνιστικῶν προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν. Οἱ μεταβολές αὐτὲς ὑπαγορεύουν συνεχῆ ἄνοδος τοῦ ἐπιπέδου ἐκπαίδευσης σὲ τεχνικὲς γνώσεις καὶ σύγχρονες ἐφαρμογές, ἀλλὰ καὶ σὲ ἀνθρωπιστικὴ μόρφωση καὶ καλλιέργεια.

Τρίτον, οἱ κατευθύνσεις αὐτὲς συνδέονται μὲ γενικὴ ἄνοδος τῆς παραγωγικότητας καὶ ἀνταγωνιστικότητας, ἀλλὰ καὶ επέκταση τοῦ δικτύου διεθνῶν συνεννοήσεων καὶ συνεργασιῶν ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν διεθνῶν πολιτικῶν σχέσεων.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στὸ πλαίσιο τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ἀποκτᾶ ἰδιαίτερη σημασία ἡ πορεία πρὸς τὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐνότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ἡ Ἑλλάδα ἦταν ἡ πρώτη χώρα ποὺ ὀργανικὰ «σ υ ν δ ἔ θ η κ ε ι» τὸ 1961 μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, μὲ συμφωνία νὰ γίνῃ π λ ῆ ρ ε ς μ ἔ λ ο ς, ὕστερα ἀπὸ ὀρισμένη μεταβατικὴ περίοδος.

Τὴν πραγματοποίηση καὶ τὸ σχῆμα τῆς ἐλληνικῆς σύνδεσης τοῦ 1961 ἀκολούθησαν ἡ Αὐστρία, Τουρκία καὶ ἡ Κύπρος. Ἡ κυβέρνησις «Ἐθνικῆς Ἐνότητος», μετὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς δημοκρατίας τὸ 1974, ἐπέτυχεν τὴν ἐπιτάχυνσι τῆς πλήρους συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα. Ἀργότερα οἱ Δώδεκα χῶρες μετὰ τὰς τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἑλλάδα, Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία, διαπραγματεύτηκαν καὶ συμφώνησαν τὴ γνωστὴ Συμφωνία τοῦ Μάαστριχτ, ποὺ θεμελίωσε τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσι καὶ καθοριστικὰ ἐπηρεάζει τὴν «εὐρωπαϊκὴν πορείαν πρὸς τὸν 21ο αἰῶνα». Ἡ «Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι» τῶν 15, μετὰ τὴν συμμετοχὴν καὶ τῆς Αὐστρίας, Σουηδίας καὶ Φινλανδίας, προχωρεῖ τώρα σὲ νέα σειρά διαπραγματεύσεων γιὰ τὴν ὀριστικὴν διαμόρφωσι καὶ ἰσχυροποίησι τῶν οικονομικῶν ἀλλὰ καὶ τῶν θεσμικῶν καὶ πολιτικῶν ὀργάνων τῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς «Διακυβερνητικῆς Διάσκεψης» ποὺ ἀναμένεται ἕως τὸ τέλος τοῦ 1997 νὰ συμφωνήσῃ σ' ἕνα νέο σύστημα ἰσχυρότερον θεσμῶν καὶ βαθύτερης ἐνότητος μετὰ τῶν χωρῶν-μελῶν τῆς. Προετοιμάζεται παράλληλα ἡ διεύρυνσι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσις, μετὰ διπλασιασμὸν περίπου τῶν χωρῶν-μελῶν ἀπὸ 15 ποὺ εἶναι σήμερα, σὲ 30 ἢ 32 μετὰ τὴν προσθήκην εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἢ λαῶν τοῦ πρώην Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, καθὼς καὶ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Μάλτας. Ἡ ἐξέλιξι αὐτῆ ὅταν ὀλοκληρωθεῖ, θὰ ὀδηγήσῃ σὲ αὐξήσι τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσις ἀπὸ 350 ἑκατομμύρια περίπου σήμερα, σὲ περίπου 500 ἑκατομμύρια. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς θὰ φθάσῃ περίπου στὸ διπλάσι τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Η.Π.Α. — ἐνῶ τὸ συνολικὸν προῖον τῶν δύο μεγάλων αὐτῶν ἐνοτήτων, θὰ εἶναι περίπου στὸ ἴδιον ἐπίπεδο. Οἱ ἐξελίξεις αὐτὲς ἐπισημαίνουν τὶς προοπτικὰς καὶ τὰ προβλήματα ποὺ διαμορφώνονται γιὰ τὸ μέλλον καὶ ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσῃ τὶς συνθήκας ζωῆς καὶ συνεννόησι τῶν λαῶν καὶ τὴν παγκόσμιαν πρόοδο καὶ ἀσφάλειαν στὰ χρόνια ποὺ ἔρχονται.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Στὶς προοπτικὰς ποὺ διαγράφονται, πρέπει νὰ ἐπισημανθοῦν τὰ ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὰ τῶν ἐλληνικῶν προβλημάτων, ὅπως εἶναι πιθανὸν νὰ διαμορφωθοῦν. Στὰ θέματα αὐτὰ ἀναφέρονται οἱ σύντομες παρατηρήσεις ποὺ ἀκολουθοῦν.

Ἡ ἐμβάθυνσι καὶ ἐνδυνάμωσι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσις εἶναι στενὰ δεμένη μετὰ τὴν καθιέρωσι καὶ λειτουργίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀ λ λ η λ ε γ γ ὺ η ς, ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν θεμελίωσι καὶ κατοχύρωσι τῆς σ υ ν ο χ ῆ ς καὶ τοῦ δ υ ν α μ ι σ μ ο ὦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσις μετὰ ἀρμονικὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν χωρῶν-μελῶν ἔναντι ἀπειλῶν ἢ ὑπονομεύσεων ἀπὸ ἄλλες χῶρες ἢ ὀμάδες χωρῶν. Ἀντιστοίχως, ἡ κατοχύρωσι τῆς εἰρήνης καὶ συνεργασίας ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσι θὰ

είναι άποτελεσματική μόνον άν στηριχθεΐ στη διαρκώς ίσχυρότερη άλληλεγγύη και βαθύτερη συνεργασία μεταξύ τών χωρών-μελών της. Ή καθιέρωση και ή συνεπής εφαρμογή τής άρχής αύτης πρòς κάθε κατεύθυνση θά εξασφαλίσει και τήν άποτελεσματικότητα τών πρωτοβουλιών και ενεργειών της στις εύρωπαϊκές άλλα και στις παγκόσμιες ύποθέσεις. Αύτá σημαίνουν και ότι επιβάλλεται ένεργòς καταδίκη από τήν Εύρωπαϊκή Ένωση κάθε αυθαιρεσίας, παραβίασης ή ύπονόμευσης άρχών ή διατάξεων τής διεθνούς νομιμότητας.

ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ, Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ή Εύρωπαϊκή Νομισματική Ένωση είναι επιτακτική για τήν κατοχύρωση και περιφρούρηση τής ένότητας, συνεργασίας και ανάπτυξης τών εύρωπαϊκών λαών, με περιορισμό τών μεταξύ τους άνισοτήτων. Ή επιδίωξη όμως αύτη για νά είναι άποτελεσματική, άπαιτεΐται νά συνδυασθεΐ με μιάν εύρωπαϊκή πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης και ένα σύγχρονο σύστημα κοινωνικής προστασίας στις χώρες-μέλη. Οί βασικές αυτές άπόψεις ύποστηρίχθηκαν από τήν Ελλάδα, και με έμφαση προτάθηκαν από τόν πρώην Πρόεδρο τής Εύρωπαϊκής Έπιτροπής Jacques Delors, κατά τή συζήτηση τόν Ίανουάριο τοϋ 1996 στις Βρυξέλλες, πάνω στην πορεία πρòς τήν Εύρωπαϊκή Νομισματική Ένωση.

Στό πλαίσιο τής ανταλλαγής σκέψεων μεταξύ τών εύρωπαϊκών χωρών, και τών διαγραφομένων εξελίξεων ως πρòς τις κατευθύνσεις πολιτικής τής Εύρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά σέ σχέση με τήν Οικονομική και Νομισματική Ένωση, προκύπτουν σαφείς κατευθύνσεις τών έλληνικών προσανατολισμών και επιδιώξεων, σέ άναφορά και με τή σύγχρονη άποστολή τής Άκαδημίας Αθηνών.

Τρεις είναι οί κυριότερες αυτές κατευθύνσεις που έντάσσονται στους εύρύτερους προσανατολισμούς και ένδεχόμενες πρωτοβουλίες τής Άκαδημίας:

Πρώτον, ή διεύρυνση και έμβάθυνση τοϋ έρευνητικοϋ έργου τής Άκαδημίας, τόσο σέ άνθρωπιστικές-ίστορικές έπιστήμες, όσο και σέ θετικές έπιστήμες και εφαρμογές, είναι άνάγκη νά συνδυασθεΐ με ένθάρρυνση και επέκταση τής επικοινωνίας και συνεργασιών με άντίστοιχες άξίες έρευνητικές δραστηριότητες σέ όλη τήν Ελλάδα. Ή διεύρυνση και ανάπτυξη τοϋ έρευνητικοϋ έργου στη χώρα σέ συνεργασία με άξια έπιστημονικά και έρευνητικά κέντρα, θά έξυψώσει το έρευνητικό έργο άλλα και τή γενικότερη συμβολή τής χώρας. Θά διευρύνει και ένισχύσει έπίσης τή συμμετοχή έλληνικών έρευνητικών κέντρων σέ διεθνείς έρευνητικές πρωτοβουλίες.

Δεύτερον, ή ανάπτυξη και άξιοποίηση έρευνητικών συνεργασιών με ξένες Άκαδημίες. Στό χρόνο που έληξε έκδηλώθηκαν ένδιαφέρουσες προσεγγίσεις πρòς τήν

Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀπὸ Ἀκαδημίες εὐρωπαϊκῶν καὶ ἐξω-ευρωπαϊκῶν χωρῶν, γιὰ ἐπικοινωνία καὶ συνεργασίες πρὸς διάφορες κατευθύνσεις. Ἡ Συμφωνία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μὲ τὴν Ἀκαδημία τοῦ Βερολίνου-Βραδεμβούργου περιέλαβε καὶ συγκεκριμένες προτάσεις γιὰ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα ἐπὶ θεμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος.

Τρίτον, ἡ διαρκῶς στενότερη καὶ βαθύτερη παρακολούθηση καὶ ἐνθάρρυνση ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τῆς ἐλληρικῆς πολιτισμικῆς δημιουργίας εἶναι δυνατὸ νὰ ἐμπλουτίσει καὶ ἐνδυναμώσει τόσο τὸ πολιτισμικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο στὸν τόπο, ὅσο καὶ τὴ δύναμη καὶ ἐπικοινωνία μὲ ἄλλους λαοὺς καὶ τὶς πνευματικὲς κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς τοὺς δυνάμεις. Μὲ τὶς πρωτοβουλίες καὶ ἐξελίξεις αὐτὲς θὰ ἐνθαρρυνθεῖ πρῶτον, ἡ εὐαίσθησία καὶ δημιουργικὴ ικανότητα τοῦ λαοῦ μας στὴν ἀναζήτηση νέων τρόπων ἔκφρασης σὲ καλλιτεχνικὸ ἔργο ἢ στοχασμῶ. Δεύτερον, θὰ ἐνισχυθεῖ ἡ προσέγγιση καὶ συνεννόηση μὲ ἄλλους λαοὺς μὲ ἀποτελεσματικὸν τὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς εὐρύτερης ἐπιστημονικῆς καὶ πνευματικῆς συνεργασίας, ποὺ ἀναμένεται νὰ ἀποκτήσει διαρκῶς μεγαλύτερη σημασία στὴν πορεία τοῦ χρόνου καὶ τὴ συνεννόηση καὶ προσέγγιση τῶν λαῶν. Τρίτον, πρωτοβουλίες πρὸς τὶς κατευθύνσεις αὐτὲς ἰσχυροποιοῦν τὴ συνοχὴ τῶν κρατῶν-μελῶν καὶ ἐνδυναμώνουν τὸ δυναμισμό καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως.

Τὰ ὅσα προηγήθηκαν ἐγγίζουσαν δύο ἀνεξάρτητα ἀλλὰ σημαντικὰ θέματα, ποὺ ἀναφέρονται καὶ στὰ γεωπολιτικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὶς οἰκονομικὲς-πολιτικὲς καὶ πολιτισμικὲς ἐπιρροὲς καὶ ἐξελίξεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ συνδέονται μὲ τὶς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ συμμετοχὴ σ' αὐτήν.

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι τὰ κριτήρια καὶ οἱ διαδικασίες συμμετοχῆς τῆς κάθε χώρας στὸ «Ἐνιαῖο Εὐρωπαϊκὸ Νόμισμα». Τὰ κριτήρια αὐτὰ ἀναφέρονται κυρίως στὶς «δημοσιονομικὲς καὶ νομισματικὲς ἐπιδόσεις» γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἐφαρμογὴ καὶ λειτουργία τοῦ ἐνιαίου νομισματικοῦ συστήματος. Ἡ Ἑλλάδα, παρὰ τὴν ἀπαράδεκτη αὐξήση τοῦ δημοσίου χρέους τὴν τελευταία δεκαπενταετία, θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ἐπιτύχει τὸν περιορισμὸ τῆς ἀνωμαλίας, τὴν ἐξυγίανση τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὶς κρίσιμες οἰκονομικὲς ἐπιδόσεις. Ἀντιμετωπίζει ὅμως ἡ χώρα καὶ ἄλλη ὄξυνση στὸν προϋπολογισμὸ της, ἀπὸ ἀνεύθυνες ἐξωτερικὲς ἐνέργειες ξένης χώρας, ποὺ ἐπιβάλλει αὐξήση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀμυντικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν ἀντίστοιχων δαπανῶν. Εἶναι ἀδιανόητο στὴν ἐξακρίβωση ὡς πρὸς τὸ ἂν ὀρισμένη χώρα ἐξασφαλίσῃ τὰ κριτήρια συμμετοχῆς της στὸ ἐνιαῖο εὐρωπαϊκὸ νόμισμα, νὰ μὴ λαμβάνονται ὑπόψη πιέσεις ἢ ἀπειλὲς καὶ γενικότερα προβλήματα εἰρήνης καὶ ἀσφάλειας, ποὺ δὲν ἐνδιαφέρουν μόνον τὴ συγκεκριμένη χώρα-μέλος. Οἱ ἀπειλὲς ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ἑλλάδα εἶναι εὐρύτερης σημασίας καὶ θὰ ἦταν εὐλογο καὶ ἀναγκαῖο νὰ ἐλεγχθεῖ ἡ συνολικὴ αὐτὴ ἀνωμαλία γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑ-

νωση, ἀφοῦ ἀπὸ τῆ φύση τῆς συνδέεται μὲ περιφρόνηση ἢ παραβιάσεις διεθνῶν κανόνων μὲ ἀντίστοιχες προκλητικὲς ἐκθεμελιωτικὲς συνέπειες γιὰ ὅλους τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Ἡ ἀναγκαία δημοσιονομικὴ ἐξυγίανση γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἐνιαίου εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος εἶναι ἀσφαλῶς ἐπιτακτικὴ καὶ ἐφικτὴ καὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴ δημοσιονομικὴ-νομισματικὴ ἐμπειρία τοῦ παρελθόντος. Τὰ ἀρνητικὰ συμπτώματα τῶν τελευταίων ἐτῶν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξαφανισθοῦν σὲ συνδυασμὸ μὲ ἀποφασιστικὴ ἄνοδο τῆς παραγωγικότητος καὶ τῆς «ἐξωστρεφοῦς» ἀνάπτυξης τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ὅπως ἔγινε γιὰ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα στὸ παρελθόν. Σοβαρὲς ἐπιβαρύνσεις ὅμως ἀπὸ ἀνεύθυνες καὶ συνεχιζόμενες παραβιάσεις τῆς διεθνούς νομιμότητος, δὲν εἶναι νοητὸ νὰ εἶναι ἐπιτρεπτές ἢ ἀνεκτές, ὅταν στρέφονται ἐναντίον μιᾶς χώρας-μέλους. Μιὰ τέτοια ἐντύπωση ἢ πρακτικὴ σὲ βάρος τῆς Ἑλλάδας θὰ ἦταν ὑπονομευτικὴ τῆς «οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς συνοχῆς» τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσης.

Τὸ ἄλλο γενικότερο θέμα ποῦ πρέπει ἐπίσης ἰδιαιτέρα νὰ ἐπισημανθεῖ, συνδέεται μὲ τὴ σύγχρονη σημασία καὶ τίς προεκτάσεις τοῦ ἄρθρου 128 τῆς Συνθήκης τοῦ Μάαστριχτ, ποῦ ἀναφέρεται στὸν Πολιτισμὸ. Τὰ πολιτισμικὰ καὶ πνευματικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κάθε λαοῦ, ἀφενὸς συνδέονται μὲ τὴν ἱστορία καὶ τὴ συμβολὴ του στὴν εὐρύτερη πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ δημιουργία, ἀλλὰ καὶ σὲ σύγχρονα προβλήματα ἐπιστημονικῆς ἀνάλυσης καὶ ἐφαρμογῶν. Ἡ πολιτισμικὴ δημιουργία ἀποτελεῖ μορφή ἐμπνευσης καὶ ἔκφρασης, ποῦ χαρακτηρίζουν τὴν πνευματικὴ συμβολή, ἀλλὰ καὶ τὸ δημιουργικὸ στοχασμὸ τοῦ κάθε λαοῦ. Ἡ συμμετοχὴ ἢ ἐνθάρρυνση καὶ ἐναρμόνιση στὴν πραγματοποίησιν τῶν κρίσιμων αὐτῶν στόχων δὲν συνιστᾷ «ὑποταγὴ ἢ σύγκλιση» σὲ προκαθορισμένα κριτήρια ἄλλων λαῶν ἢ χωρῶν. Ἴσοδυναμεῖ μὲ ἐνεργὸ ἐναρμόνιση πρὸς τὰ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικὰ ζωῆς, δημιουργίας καὶ προόδου τοῦ κάθε εὐρωπαϊκοῦ λαοῦ ποῦ δὲν μετέχει στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσιν. Στὸν προσανατολισμὸ καὶ τὴν πορεία αὐτὴν ἢ πρωτοβουλία καὶ ἢ συμβολὴ τῆς Ἀκαδημίας μπορεῖ νὰ εἶναι γόνιμη καὶ ὄχι σπάνια ἰσχυρή.

* * *

Ἦλθε τώρα ἡ στιγμὴ νὰ παραδώσω τὴν Προεδρία τῆς Ἀκαδημίας στὸ νέο Πρόεδρο κ. Νικόλαο Ματσανιώτη, ἀγαπητὸ συνάδελφο, διαπρεπὴ ἐπιστήμονα καὶ πνευματικὸ ἄνθρωπο, μὲ ἄξιο ἔργο καὶ προσφορὰ στὸν τόπο καὶ τὴν Ἀκαδημία. Ἀφοῦ περιβάλω τὸ νέο Πρόεδρο μὲ τὸ μέγα διάσημο τῆς Ἀκαδημίας, παρακαλῶ νὰ καταλάβει μετὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου κ. Ἀγαπητοῦ Τσοπανάκη τὴν θέση του στὸ Προεδρεῖο, στὸ ὅποιο καθὼς καὶ πρὸς ὅλα τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου, ἀπευθύνω τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήρια καὶ τίς καλύτερες εὐχὲς μου γιὰ πλήρη ἐπιτυχία στὰ δύσκολα ἀλλὰ σημαντικὰ καθήκοντά τους.